

2008/85. “Onlar Nasıl Öğrendiler?” Mehmet Zeki AYDIN’la röportaj.

[http://www.onlinearabic.net/onlarnasilogrendi/mehmet\\_zeki\\_aydin.asp](http://www.onlinearabic.net/onlarnasilogrendi/mehmet_zeki_aydin.asp)

**Prof. Dr. Mehmet Zeki AYDIN** Sivas C.Ü. İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi, 1959 yılı Konya Çumra doğumluyum. İHL'ye İzmir'de başladım ve öğrenimimi Manisa İHL'de bitirdim. Ankara'da imamlık yaparak okuduğum ilahiyat fakültesinden 1985 yılında mezun oldum. Ankara'da 5 yıl din kültürü ve ahlak bilgisi dersi öğretmenliği yaptım. 4 yıl Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'nde eğitim uzmanı olarak görev yaptım. 1993 yılında Ankara Üniversitesi'nde din eğitimi alanında doktoramı tamamladım. 1994 yılında Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Din Eğitimi Anabilim Dalına yardımcı doçent olarak atandım. 1998' de doçent ve 2004'de profesör oldum. Hâlen Sivas C.Ü. İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda profesör ve Felsefe ve Din Bilimleri Bölüm Başkanı olarak görevime devam ediyorum. Tunus'ta 10 ay, Belçika'da 3 ay, Fransa ve Almanya'da birer ay araştırmalarda bulundum. Arapça ve Fransızca biliyorum.

**E-mail:** [kitap@mehmetzekiaydin.com](mailto:kitap@mehmetzekiaydin.com) **Web :** [www.mehmetzekiaydin.com](http://www.mehmetzekiaydin.com)

**- Bir din eğitimi bilimcisisiniz ama Arapça öğretimiyle de ilgileniyorsunuz? Bu ilgi nerden?**

**Mehmet Zeki AYDIN:** Evet, ben din eğitimcisiyim. Arapça bizim çalışma alanımıza giriyor. Çünkü Arapça Türkiye'de daha çok imam hatip lisesi ve ilahiyat fakültelerinde meslek dersi olarak görülüyor. Biz eğitimciler genel ve özel öğretim yöntemleriyle ilgili çalışmalar yapıyoruz. Bu çerçevede Arapça öğretim yöntemleri de bizi ilgilendiriyor. Bunun yanında benim Arapça öğretimiyle ilgilenmemin özel sebepleri de bulunmaktadır.

**- Arapça ile ilgilenmenizin sebebi nedir?**

**Mehmet Zeki AYDIN:** Efendim, ben MEB'de eğitim uzmanı olarak çalıştığım 1990'lı yıllarda Avrupa Birliği'ne giriş hazırlıkları çerçevesinde Ankara'da bakanlıklarda görev yapan bürokratlardan isteyenlere yabancı dil kursları verilmeye başlandı. Ben de Fransızca öğrenmek üzere TÖMER'e (Ankara Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi) kursa gönderildim. Burada okullarda okuduğumuz Fransızca dersinde gördüğümüz öğretim yöntemlerinin dışında farklı bir yöntem uygulandığını gördüm. Sonradan araştırınca gördüm ki bu **iletişimci yaklaşımla dil öğretimi** yöntemiymiş. Derste öğretmenimiz, asla Türkçe konuşmuyor ve özel yöntemlerle

dinleme anlama ve konuşma yoluyla Fransızca öğretiyordu. 1993 yılında MEB aracılığıyla Tunus'a bir aylık yoğunlaştırılmış Arapça kursuna gittim. Orada da TÖMER'de Fransızca öğrendiğim yöntemle Arapça öğretildiğini gördüm; bu bende büyük bir etki bıraktı. Çünkü biz Arapçayı sadece metin anlamaya yönelik ve dilbilgisi ağırlıklı öğreniyorduk. Kendi kendime; "demek ki Arapça da iletişimci yaklaşımla ve konuşmaya dönük öğretilibiliyormuş" dedim. Enstitüdeki hocalardan izin alarak devam ettiğim orta kurun yanında ilk, yani başlangıç kuruna da girdim ve dokümanlarını aldım. Türkiye'ye dönünce Arapça öğretimi üzerine çalışmaya başladım ve sonunda "**Eğitimde Program Geliştirme ve Arapça Dersi Öğretim Programı Üzerine**" makalesini yazdım.

**- Hocam siz Arapça ders programı yapımında da görev aldınız ve İHL Arapça ders kitaplarının da yazarları arasındasınız. Bu konuda bilgi verebilir misiniz?**

**Mehmet Zeki AYDIN:** Doğal olarak makale, yayımlandıktan sonra ilgililer tarafından okundu. 8 yıllık öğretimle birlikte İHL orta kısımları kapanınca mecburen öğretim programlarını yenilemek üzere bir komisyon kurulmuştu. Bu komisyona ben de alındım. Komisyonda Ankara, Çorum ve Sivas ilahiyat fakültelerinden akademisyenler vardı. Genel olarak her branştan birer ikişer akademisyen ve bir o kadar da öğretmen arkadaş vardı. Bu komisyonda Ankara'da görev yapan başarılı ve Arapçası iyi 6 öğretmen arkadaşla birlikte Arapça dersi programından sorumluydum. Arkadaşlarla birlikte bu programı hazırladık. Konuyla ilgili üniversitelerdeki Arapça hocaları başta olmak üzere birçok uzmandan görüş aldık. Yabancı dil öğretimi üzerine çalışanlarla görüştük. Program 1999 yılında yürürlüğe girdi. Çok beğenildi, programa uygun bir de kitap yazılması istendi. Program için Ankara'ya gidip geliyordum ve bu oldukça zordu. Sonunda Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ndeki Arapça hocalarıyla birlikte bir komisyon olarak Milli Eğitim Bakanlığı adına İmam Hatip Liseleri Arapça ders kitaplarını hazırlamaya başladık. İlk yıl hazırlık sınıfı kitaplarını ardından diğer sınıfın kitaplarını bitirdik.

**- İHL Arapça ders kitap yazarları kimdi?**

**Mehmet Zeki AYDIN:** Ben kitap yazımında işin eğitim ve yöntem boyutunu yürüttüm. Benimle birlikte, Arapça hocalarımız Galip Yavuz, Mustafa Kelebek ve Gökhan Sebati Işkın da hazırlık sınıfı kitapları çalışmasında yer aldı. Sebati Bey daha sonra komisyondan ayrıldı, biz diğer arkadaşlarla 9,10,11. sınıf kitaplarını tamamladık. Kitaplar, Milli Eğitim Bakanlığı kitaplarıydı. Bunun yanında Damla Yayınevi tarafından çıkarılan Nusret Bolelli ve Nedim

Yılmaz hocalar tarafından hazırlanan kitaplar da ders kitabı olarak 2007 yılına kadar okutuldu. 2007 yılında Arapça ders programı yeniden geliştirildi ve o yıldan itibaren kademeli olarak yeni kitaplar okutulmaya başlandı. Şu an (2008-2009) son sınıflarda bizim hazırladığımız kitaplar okutulmaya devam ediyor. Şunu da ilave etmeliyim ki, kitapları yazdığımız dönem yaz tatili için Tunus'a gitmiştim. Konuyla ilgili olarak oradaki Arapça hocalarının da görüşlerini aldım. Burada bir şey daha aklıma geldi; o yıllarda (2002-2003) Ankara'da Mısır Büyükelçiliği Kültür ve Eğitim Ataşeliği'nden görevliler Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretim Genel Müdürlüğü'nü ziyaret etmişler. Konu Arapça derslerine gelince; "bu hususta size yardımcı olabiliriz" gibi bir teklifte bulunmuşlar. Genel müdiremiz Prof. Dr. Mualla Selçuk Hocam da hazırladığımız kitaplardan kendilerine hediye etmiş. Bahsi geçen bu kişiler daha sonra aramış; "Bizim size değil, sizin bize yardımınız olabilir. Kitap çok güzel olmuş." şeklinde tebriklerini iletmişler. Burada Mualla Hocamın hizmet ve katkılarını da unutmamak gerekir.

#### **- Bu program ve ders kitaplarının özelliği neydi?**

**Mehmet Zeki AYDIN:** Bu programı en iyi kendisi anlatır. 1999 yılında kabul edilen Arapça ders programının girişinde şu açıklamalar yer almaktadır: İmam-Hatip ve Anadolu İmam-Hatip Liselerindeki meslek dersleri içinde, Arapça dersi bir anlamda anahtar konumundadır. Başta Kur'an ve Hadis olmak üzere dinî kaynaklar Arapça'dır. Bu nedenle meslekî metin/diyalogları okuyup anlayabilmek için bu dili öğrenmek gerekmektedir.

Bunun yanında din görevlileri, hac görevleri esnasında veya başka zamanlarda Arapça konuşan insanlarla sözlü ve yazılı iletişim kurmak durumundadır. Bu sebeplerle Arapça öğretiminde (özellikle başlangıç döneminde), tüm yabancı dil öğretiminde kabul edilen dört temel beceri olan,

\*\*\* Dinleme, anlama,

\*\*\* Okuma,

\*\*\* Konuşma,

\*\*\* Yazma

Becerilerinin kazandırılması hedeflenmelidir. Program içeriğinin düzenlenmesinde öğrencilerin gereksinimleri, dil yapılarının kullanım sıklıkları, öğrenilebilirlikleri ve işlevsel değerleri göz önüne alınmalıdır. Ayrıca, Arapça yabancı dildir ve öğretimi yapılırken çağdaş

yabancı dil öğretimi ile ilgili kurallara da uyulmalıdır. Bu çerçeve içinde hazırlanan ders programında, Arapça dersinin öğretimi sonunda ulaşılabilecek genel amaçlar ve bunlara dayalı olarak özel amaçlar belirlenmiştir.

## GENEL AMAÇLAR

1. Düzeyine uygun, okuduğu Arapça, meslekî ve diğer metinleri anlama.
2. Dinlediği bir Arapça konuşmayı anlama.
3. Arapça sözlü iletişim kurma.
4. Arapça yazılı iletişim kurma.
5. Arapça basılmış yayınları izleme.
6. Öğrenmekte olduğu Arapça'yı kullanmaya istekli olma.

Bu program, dili bir bütün olarak ve Arapça'yı biz Türler için bir yabancı dil kabul ederek hazırlanmıştır. "**Türkçe mantıkla Arapça öğrenilemez.**" anlayışından hareket edilmiş, ders programı ve kitaplar hazırlanırken dünyada Arapça öğretimiyle ilgili hazırlanmış ulaşılabilecek birçok kitap incelenmiştir. Bunun yanında başta Fransızca olmak üzere İngilizce vb. dillerin yabancılara nasıl öğretildiği ile ilgili yayınlar gözden geçirilmiş, kurslar ziyaret edilmiştir. Programda temel dilbilgisi kurallarının hepsine yer verilmiş ancak bunlar metin içinde gösterilerek açıklanmıştır. Hazırlık sınıfında tüm temel dilbilgisi kuralları kısaca verilmiş, 9, 10, 11. sınıflarda yeniden daha detaylı olarak verilmiştir. Bu çerçeve içinde hazırlanan programda iletişimci yaklaşım esas alınmıştır.

**- Yukarıda Tunus'ta Arapça kursundan bahsettiniz. Bu konuda bilgi verebilir misiniz?**

**Mehmet Zeki AYDIN:** Başkent Tunus şehrinde "Burgiba" Yaşayan Diller Enstitüsü bulunmaktadır. Enstitüde başta Arapça olmak üzere dil öğretimi yapılmaktadır. Enstitünün kuruluş tarihini bilmiyorum ama 1960-70 li yıllar olması kuvvetle muhtemeldir. Yabancılara Arapça öğretimi konusunda uzmanlaşmış olduklarını söyleyebilirim. Yıl boyunca dil öğretimi devam eden bu enstitüde yazın yoğunlaştırılmış bir ay süren Arapça kursları yapılmaktadır. Bu kurslara neredeyse dünyanın her ülkesinden insanlar gelmektedir. Burgiba Enstitüsü Arapça öğretiminde modern dil öğretim yöntemlerini kullanarak başarılı bir öğretim vermektedir. Bu

yüzden dünyanın her tarafından birçok öğrenci buraya Arapça öğrenmeye gelmektedir. Enstitüde yazın birer aylık hızlandırılmış Arapça kurslarına ilgi çok fazla olmaktadır. Yazın havanın çok sıcak olmasına rağmen birçok yabancı 2-3 defa buraya gelip hem Arapça kursuna devam etmekte, hem de tatil yapmaktadır. Hemen ilgilenenlere bilgi vereyim; bu kurslara özel olarak para vererek gidilebilir. Kış döneminde uzun ve yaz döneminde yoğun kursların fiyatları yaklaşık 400 TL civarındadır. Yazın bu kurslara katılanlara öğrenci yurtları tahsis edilmekte ve 100 TL civarında parayla bir ay kalınabilmektedir. Bu kurslara burslu olarak gitmek için Milli Eğitim Bakanlığı Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından açılan mülakatlara katılmak gerekir. Sınavlar ve başvurular genellikle kasım-aralık aylarında, gidişler ise ertesi yıl olmaktadır. Burslar bir aylık yaz ve bir yıllık araştırma bursu şeklindedir. Tunus'ta fiyatlar ülkemize yakındır.

**- Arapça öğrenmek için yurtdışına çıkmak şart mı?**

**Mehmet Zeki AYDIN:** İmkânlar dâhilinde yurtdışına bir Arap ülkesine gidilebilirse bu mükemmel olur.

**- Son olarak [www.onlinearabic.net](http://www.onlinearabic.net) sitemizle ilgili neler söylemek istersiniz?**

**Mehmet Zeki AYDIN:** Çalışmalarınızdan dolayı sizlere tebrik ve teşekkürlerimi sunuyorum. Öncelikle siteniz Arapça öğrenmek isteyenler için ilk başvuru özelliği taşıyor. Sitedeki forum bölümü, bilgi paylaşımına imkân sağlıyor. Arapçayla ilgili duyuruların yer alması da önemli bir hizmettir. Arapça doküman edinme sıkıntısı çeken kimselerin online satış hizmetinizle internet üzerinden alışveriş yapabilmesi de güzeldir. Online dersler Arapça öğrenmek için son derece iyi bir imkândır. Sitenizi gönülden destekliyorum. Benim web sitemde de link verdim. Çalışmalarınızın ve hizmetlerinizin giderek büyümesini diliyorum.

**- Bize vakit ayırarak değerli fikirlerinizi paylaştığınız için teşekkür ederiz.**

**Mehmet Zeki AYDIN:** Ben sizlere teşekkür ederim.